

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра ботаніки

Затверджено
на засіданні кафедри ботаніки
біологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 12 від 09 лютого 2022р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни
«Великий практику_Біологічний експеримент в школі_ботаніка»

що викладається в межах ОПП ___ Середня освіта (Біологія та здоров'я
людини)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
за предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я
людини)

Львів 2022

Силабус з навчальної дисципліни
«Великий практикум_Біологічний експеримент в школі_ботаніка» на 2022-2023
н.р.

Назва курсу	ДВВС «Великий практикум_Біологічний експеримент в школі_ботаніка)»
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра ботаніки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01-Освіта / Педагогіка, спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Викладачі курсу	Асистент кафедри ботаніки, канд. біол. наук, Дика Ольга Олегівна
Контактна інформація викладачів	olha.dyka@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення заняття (за попередньою домовленістю, на вул. Грушевського, 4, ауд. 329)
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс передбачає формування знань про теоретичні основи підготовки та проведення досліджень ботанічних об'єктів.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Великий практикум (біологічний експеримент в школі_ботаніка)» є вибірковою дисципліною за спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) для освітньої програми бакалавра, і викладається в VII, VIII семестрах в обсязі 10 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Великий практикум (біологічний експеримент в школі_ботаніка)» є формування знань про різноманітність рослин, особливості будови їх вегетативних та генеративних органів та методи їх дослідження.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Барна М.М. Ботаніка. Практикум з анатомії та морфології рослин: навчальний посібник. - Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2014. – 304 с. 2. Ботаника: в 4 т. Т4. Систематика вищих рослин: учебник для студ. высш. заведений. В 2 кн. / под ред. А.К. Тимонина. – Кн. 1 / А.К. Тимонин, В.Р. Филлин. – М. : Изд. Центр «Академия», 2009. – 320 с.

3. Ботаника: в 4 т. Т4. Систематика вищих рослин: учебник для студ. виш. заведень. В 2 кн. / под ред. А.К. Тимонина. – Кн. 2 / А.К. Тимонин, Д.Д. Соколов, А.Б. Шипунов. – М. : Изд. Центр «Академия», 2009. – 352 с.
4. Вехов В.Н., Лотова Л.И., Филин В.Р. Посібник по систематикі вищих рослин. Ч.1. Археогоніальні та однодольні рослини. – М., 1986, – 64 с.; Ч. 2. Дводольні рослини. – М., 1986. – 88 с.
5. Жизнь растений / Под общ. ред. А. А. Федорова. – В 6-ти т. – Т. 1 – 6. – М.: Просвещение, 1979 – 1982.
6. Комарницький Н.А., Кудряшов Л.В., Уранов А.А. Ботаника. Систематика рослин. – М.: Просвещение, 1975. – 736 с.
7. Красільнікова Л.О., Садовниченко Ю.О. Анатомія рослин. – Х.: Колорит, 2004. – 237 с.
8. Лотова Л.И. Анатомія та морфологія вищих рослин. М. Едиториал УРСС, 2001. – 528 с.
9. Парпан В.І., Кокар Н.В. Морфологія рослин: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, 2010. – 332 с.

Допоміжна:

1. Грицай Н.Б. Методика підготовки та проведення екскурсій з біології: навчально-методичний посібник / Н. Б. Грицай. – Рівне: О. Зень, 2016. – 232 с.
2. Дослідна та проектна діяльність під час вивчення біології / Уклад. К.М. Задорожний. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 143 с: іл. – Б-ка журн. «Біологія»; Вип. 2 (62)).
3. Дослідницька робота школярів з біології: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. к.б.н. С.М. Панченка, Л.М. Тихенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 368 с.
4. Котик Т.С. Біологія: Навчальна практика: Методичні рекомендації. – Х., ТОВ В-во «РАНОК», ТОВ «АРТ-ЛТД», Вид. Група «ОСНОВА», 2004. – 80 с. – (Б-ка журналу «Біологія»; Вип. 4 (16)).
5. Методика проведення біологічних екскурсій у природу. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 110, [2] с.: табл. — (Б-ка журн. «Біологія»; Вип.

	<p>11 (107)).</p> <p>6. Біологія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. 6-й [кл.] / Л.І. Остапченко [та ін.]. – К.: Генеза, 2014. – 224 с.</p> <p>7. Біологія : підруч. для 6 кл. закладів загальної середньої освіти / І.Ю. Костіков та ін. – Вид. 2-ге, доопр. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. – 240 с.</p> <p>8. Тагліна О.В. Метод проектів на уроках біології. – Х.: Видавництво «Ранок», 2009. – 160 с.</p> <p>9. Тагліна О.В. Настільна книга молодого вчителя біології. – Х.: Видавництво «Ранок», 2009. – 256 с.</p>
Тривалість курсу	два семестри
Обсяг курсу	300 год, з яких 184 год лабораторних занять і 116 год самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу здобувач буде:</p> <p>знати: теоретичні основи підготовки та проведення досліджень ботанічних об'єктів.</p> <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити лабораторні дослідження, практичні роботи та біологічні експерименти, заплановані програмою, організовувати спостереження за рослинами, формувати та відбирати матеріал для проведення тематичних екскурсій (в живу природу, музеї); інтегрувати лабораторні роботи, практичні завдання та проблемні ситуаційні задачі у навчальний процес.
Ключові слова	Лабораторні дослідження, практичні роботи, експеримент, рослини
Формат курсу	очний
	проведення лабораторних занять і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових загальнобіологічних і ботанічних знань.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	презентація (ілюстрація, демонстрація), пояснення, дискусія.
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми і операційні системи, проектор, реактиви, муляжі, гербарні зразки,

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>фіксований матеріал</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Поточний контроль:</p> <p>VII семестр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виконання (70 балів) та захист робіт (30 балів). <p>VIII семестр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виконання (70 балів) та захист робіт (30 балів). <p>Залік студент отримує на підставі результатів виконання ним усіх контрольних замірів протягом семестру.</p>
<p>Питання до заліку (замірів знань)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з теоретичною базою до проведення лабораторних досліджень, практичних робіт та експериментів на уроках біології в 6 класі (підручники, навчальна програма, календарне планування, додаткова література). Ознайомлення з правилами роботи в кабінеті біології. Інструктаж з техніки безпеки. Підготовка ботанічних об'єктів для досліджень. 2. Методи досліджень у біології. Метод проектів на уроках біології. 3. Різноманітність будови квітки в примітивних покритонасінних. 4. Різноманітність будови квітки в класі Однодольні. 5. Різноманітність будови квітки в підкласі Ранункуліди. 6. Різноманітність будови квітки в підкласі Гамамеліди. 7. Різноманітність будови квітки в підкласі Розиди. 8. Різноманітність будови квітки в підкласі Каріофіліди 9. Різноманітність будови квітки в підкласі Астериди. 10. Лабораторні дослідження на уроках біології в 6 класі. Будова світлового мікроскопа та робота з ним. Виготовлення мікропрепаратів. Будова клітини. 11. Тканини рослин. 12. Будова і функції кореня. Кореневі системи. Видозміни кореня. 13. Будова та функції пагона. Стебло – осьова частина пагона. 14. Листок – бічний орган пагона. Внутрішня

	<p>будова листка.</p> <p>15. Видозміни пагона та його частин.</p> <p>16. Будова бруньки.</p> <p>17. Квітка як орган статевого розмноження рослин. Будова і різноманітність квіток. Суцвіття.</p> <p>18. Запилення та запліднення у квіткових рослин. Будова насінини. Проростання насіння.</p> <p>19. Будова плоду. Різноманітність плодів.</p> <p>20. Поняття про класифікацію рослин. Водорості. Мохи.</p> <p>21. Плауни, хвощі, папороті.</p> <p>22. Голонасінні.</p> <p>23. Покритонасінні. Дводольні та однодольні покритонасінні.</p> <p>24. Екологічні групи рослин. Життєві форми. Рослинні угруповання.</p> <p>25. Практичні роботи на уроках біології в 6 класі. Порівняння будови мохів, папоротей та покритонасінних (квіткових) рослин.</p> <p>26. Експерсії (в живу природу, ботанічний сад, музеї): мета, планування, методичне забезпечення, відбір матеріалу, особливості проведення.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершенню курсу

Таблиця 1

Схема курсу «Великий практикум (біологічний експеримент в школі ботаніка)»

Тиждень	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1	Ознайомлення з теоретичною базою до проведення лабораторних досліджень, практичних робіт та експериментів на уроках біології в 6 класі, з правилами роботи в кабінеті біології. Інструктаж з техніки безпеки. Підготовка	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень

	ботанічних об'єктів для досліджень.			
2	Методи досліджень у біології. Метод проектів на уроках біології.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
3	Різноманітність будови квітки в примітивних покритонасінних.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
4	Різноманітність будови квітки в класі Однодольні.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
5	Різноманітність будови квітки в підкласі Ранункуліди.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
6	Різноманітність будови квітки в підкласі Гамамеліди.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
7	Різноманітність будови квітки в підкласі Розиди.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
8	Різноманітність будови квітки в підкласі Каріофіліди	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
9	Різноманітність будови квітки в підкласі Астериди.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
10	Лабораторні дослідження на уроках біології в 6 класі. Будова світлового мікроскопа та робота з ним. Виготовлення мікропрепаратів. Будова клітини.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
11	Тканини рослин.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 1 год		1 тиждень
12	Будова і функції кореня.	Лабораторні –		1 тиждень

	Кореневі системи. Видозміни кореня.	4 год, самостійна робота – 1 год		
13	Будова та функції пагона. Стебло – осьова частина пагона.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 3 год		1 тиждень
14	Листок – бічний орган пагона. Внутрішня будова листка.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 4 год		1 тиждень
15	Видозміни пагона та його частин.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 4 год		1 тиждень
16	Будова бруньки.	Лабораторні – 4 год, самостійна робота – 3 год		1 тиждень
17	Квітка як орган статевого розмноження рослин. Будова і різноманітність квіток. Суцвіття.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
18	Запилення та запліднення у квіткових рослин. Будова насінини. Проростання насіння.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
19	Будова плоду. Різнманітність плодів.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
20	Поняття про класифікацію рослин. Водорості. Мохи.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
21	Плауни, хвощі, папороті.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
22	Голонасінні.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
23	Покритонасінні. Дводольні та однодольні покритонасінні.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
24	Екологічні групи рослин.	Лабораторні –		1 тиждень

	Життєві форми. Рослинні угруповання.	12 год, самостійна робота – 9 год		
25	Практичні роботи на уроках біології в 6 класі. Порівняння будови мохів, папоротей та покритонасінних (квіткових) рослин.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень
26	Експерсії (в живу природу, ботанічний сад, музеї): мета, планування, методичне забезпечення, відбір матеріалу, особливості проведення.	Лабораторні – 12 год, самостійна робота – 9 год		1 тиждень

Автор

ОД

Ольга ДИКА

"Погоджено"

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій Гончаренко
Віталій ГОНЧАРЕНКО

"09" лютого 2022 р.

Гарант ОПП

Віталій Гончаренко
Віталій ГОНЧАРЕНКО

"09" лютого 2022 р.